

Dua Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dua Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20230>

Özet

Dua Tutum Ölçeği (DTÖ), bireylerin dua etmeye yönelik tutumlarını psikometrik olarak ölçmek amacıyla 2014 yılında Ahmet Albayrak, Yusuf Acuner ve Büra Yüce Seyhan tarafından geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, duaya dair bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutları kapsayan çok boyutlu bir yapıyı hedeflemektedir. Toplam 34 maddeden oluşan bu ölçek, üç ana alt boyuta ayrılmıştır: **Amaç**, **Sıklık** ve **His ve ?uurluluk**. Yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına ve sağlam faktör yapısına sahip olduğunu göstermiştir.

Ölçek, cevaplayıcıların tutumlarını 5'li Likert ölçeği (1=hiç uygun değil - 5=çok uygun) üzerinden değerlendirilmesine olanak tanır. Cronbach Alpha katsayısının 0.94 gibi yüksek bir değerde hesaplanması, DTÖ'nün psikolojik araştırmalarda kullanılabilirliğini güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Dua, Tutum, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Faktör Analizi, Güvenirlik, Geçerlik, Din Psikolojisi.

Yazarlar

Ahmet Albayrak, Yusuf Acuner, Büra Yüce Seyhan.

Amaç

Dua Tutum Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin dua etme pratiğine ve bu pratiğe yükledikleri anlama dair tutumlarını ölçmek için geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmaktır. Bu ölçek, özellikle din psikolojisi ve sosyal bilimler alanlarında, bireylerin manevi yaşamlarının önemli bir parçası olan dua ile ilişkilerini derinlemesine incelemeye yönelik bilimsel veri toplama ihtiyacına cevap vermektedir.

Ölçek geliştirme süreci, duanın sadece bir davranışsal eylem olmaktan öte, aynı zamanda güçlü bilişsel ve duygusal bileşenlere sahip bir tutum olduğunu varsayarak, bu farklı boyutları ayrı ayrı olarak ölçmeyi hedeflemiştir. Bu sayede araştırmacılar, duanın farklı yönlerinin psikolojik iyi oluş veya diğer değişkenlerle ilişkisini daha net analiz edebilmektedir.

Yapı

Dua Tutum Ölçeği, teorik olarak üç temel alt boyutta kavramsallaştırılan dua tutumunu ölçmektedir. Bu çok boyutlu yapı, bireyin dua etme motivasyonunu ve deneyiminin kalitesini kapsamaktadır. Ölçek toplam 34 maddeden oluşur ve bu maddeler aşağıdaki boyutlara dağılmıştır:

Amaç Boyutu (12 Madde): Bireyin dua etme nedenlerini, beklentilerini ve duaya yüklediği anlamı (örneğin, şükür, dilek, sığınma) ölçer. Bu boyut, duanın bilişsel ve motivasyonel yönünü temsil eder.

Sıklık Boyutu (11 Madde): Bireyin dua etme davranışlarının düzenliliğini ve yoğunluğunu ölçer. Bu, duanın davranışsal bileşenini yansıtır.

His ve Derinlik Boyutu (11 Madde): Bireyin dua ederken yaşadığı duygusal yoğunluğu, manevi farkındalığı ve içtenliği ölçer. Bu boyut, duanın derinlik ve kalitesine odaklanır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak incelenmiştir. Faktör analizi öncesinde veri setinin uygunluğunu değerlendirmek için yapılan testler güçlü sonuçlar vermiştir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği değerleri, ölçeğin faktör analizine mükemmel derecede uygun olduğunu göstermiştir. Birinci uygulama için KMO değeri **0.927**, ikinci uygulama için ise **0.960** olarak hesaplanmıştır.

Her iki uygulama için de Bartlett Testi sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu durum, maddeler arasındaki korelasyonların faktörleştirme için yeterli olduğunu doğrulamaktadır. Faktör analizi sonucunda elde edilen madde yükleri **0.365 ile 0.792** aralığında yer almış, bu da tüm maddelerin ilgili faktöre güçlü ve kabul edilebilir bir katkı sağladığını göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ile değerlendirilmiştir. Dua Tutum Ölçeği'nin geneli için hesaplanan güvenirlik katsayısı **0.94** olup, bu değer ölçeğin mükemmel düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Alt boyutlar bazında hesaplanan Alpha katsayıları da yüksek güvenirlik düzeylerini korumuştur: **Amaç** boyutu için **0.88**; **Sıklık** boyutu için **0.87** ve **His ve Derinlik** boyutu için **0.87** olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, her bir alt boyutun kendi içinde homojen ve güvenilir ölçümler sağladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Yapılan açıklayıcı faktör analizi (AFA), ölçeğin teorik beklentilerle uyumlu olarak üç faktörlü bir yapıya desteklediğini ortaya koymuştur. Bu üç faktör, ölçeğin yapısal geçerliğini sağlamlaştıran temel bileşenlerdir. Madde yüklerinin dağılımı ve KMO değerlerinin yüksekliği, ölçeğin psikometrik açıdan güçlü bir yapıya sahip olduğunu teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 3 alt boyut ve 34 maddeden oluşan öz bildirim ölçeği.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yetkinler.

Age Group: Çalışmada özel ya? grubu belirtilmemiştir.

Population Details: Ölçek, akademik çalışmada kullanılan örneklem grubu üzerinde geliştirilmiştir.

Test Methodology: 5'li Likert Ölçeği (1=hiç uygun değil - 5=çok uygun).

Anahtar Kelimeler

Dua Tutumu, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Amaç, Sıklık, Dini Tutum.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: aalbayrak@erciyes.edu.tr (Sorumlu Yazar Ahmet Albayrak)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Dua Tutum Ölçeği'nin geliştirme çalışması 2014 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve olası ücretlendirme bilgileri hakkında en doğru ve güncel bilgiye ulaşmak için sorumlu yazar Ahmet Albayrak ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

Albayrak, A., Acuner, Y. ve Seyhan, B. Y. (2014). Dua Tutum Ölçeği Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 34, 365-372.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: [dua-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Dua Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

3 alt boyut.34 maddeden olu?ur.

Amaç (12 m)

S?kl?k (11 m)

His ve ?uurluluk (11 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM